contact@saveage.eu
www.saveage.eu

Projekt SAVE AGE: energetsko učinkovito vedenje stanovalcev in zaposlenih v domovih za starejše

Analiza literature (zajeli smo okoli 2000 virov v 37 člankih in knjigah) je pokazala, da lahko energetsko porabo zmanjšamo za okoli 19 % (±5%), če spremenimo naše vedenje in navade na področju porabe električne energije. Prihranki so posledica spremembe življenjskega stila, boljše ozaveščenosti, manjših ukrepov in investicij.

V Evropi je bila prvič izvedena vedenjska analiza, ki se je osredotočila na 100 pilotnih domov za starejše v 10 državah, ki sodelujejo v projektu SAVE AGE. Cilj projekta je spremeniti vedenje zaposlenih in stanovalcev ter izboljšati zavedanje o porabi energije in energetski učinkovitosti. Zmanjšanje porabe energije v domovih za starejše je zelo pomembno, saj se evropska populacija stara, domovi pa s polnim zagonom delujejo 24 ur na dan, 365 dni na leto.

Eurostatova projekcija populacije iz leta 2008 (EUROPOP2008) predvideva, da se bo evropska populacija močno postarala – odstotek ljudi, ki so starejši od 65 let, se bo dvignil nad 30 % do leta 2060 (v letu 2008 je ta odstotek znašal 17,1 %). Zanimivo je tudi dejstvo, da se starejša generacija močno stara. Predvideva se, da se bo število tistih, ki so starejši od 80 let do leta 2060 potrojilo – iz 21,8 milijona leta 2008 na 61,4 milijona leta 2060.

Tako je realno pričakovati, da se bo nesamostojnost starostnikov podvojila – iz 25,6 % v letu 2009 se bo povišala na 53,5 % v letu 2060.

Populacijska piramida, EU27, 2008, 2060

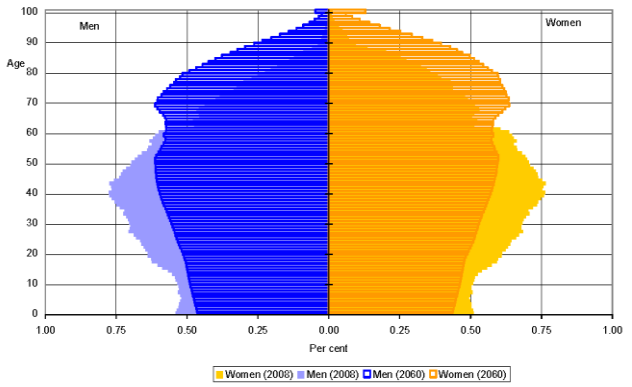

Source: Eurostat, EUROPOP2008 convergence scenario

Energetsko učinkovito vedenje je lahko investicija za prihodnost ali pa dejanje navade. Investicije običajno vključujejo nakup nove, energetsko učinkovite naprave. Navada pa je rutinsko obnašanje, na primer ugašanje luči, ko zapustimo prostor. Rezultati vedenjske analize projekta SAVE AGE so pokazali, da je v večini domov prižiganje luči odvisno od dnevne svetlobe ali od tega, če je kdo v prostoru, medtem ko ima 22 % domov vedno prižgane luči, ne glede na to, če je kdo v prostoru ali ne.

Ostali primeri energetsko neučinkovitega vedenja, ki se lahko z lahkoto spremenijo, so:

- V nekaterih domovih na Portugalskem so štedilniki v kuhinjah vedno vključeni ali pa so v pripravljenosti.
- V sedmih domovih v Nemčiji se hrana segreva v električnih vozičkih več kot dve uri.
- V domovih v Italiji in Španiji se hladilniki odtajajo le takrat, ko je treba odstraniti večje količine ledu.
- V dveh domovih v Italiji in na Češkem pri pomivanju posode vroča voda pogosto teče, čeprav se je ne rabi.

- Pri 30 % pranja perila se uporablja zelo vroča voda (90°C), v Grčiji in Sloveniji pa je odstotek še višji.
- V nekaterih domovih na Portugalskem, v Grčiji, Nemčiji in Italiji ostajajo okna odprta za prezračevanje več kot 2 uri. V 47 % domov (predvsem v Franciji, Grčiji, Italiji in Nemčiji) so ob prezračevanju prostorov zelo pogosto vključeni tudi sistemi za ogrevanje ali hlajenje.
- Skoraj polovica domov (42 %) nima izdelanega programa za vzdrževanje, ki bi preverjal inštalacije in opremo; v 29 % domov vključuje vzdrževanje le popravljanje pokvarjene opreme.
- V 32 % domov se izvajanje energetskih pogodb redko ali nikoli sprotno ne nadzoruje.
- Le 8 % domov za zaposlene in stanovalce organizira usposabljanja glede energetsko učinkovitega vedenja.
- V večini domov ni dosegljivih informacij za zaposlene in stanovalce o energetski porabi naprav in različnih načinih, kako varčevati z energijo.

Glavni zaključek študije SAVE AGE je, da primanjkuje informacij in znanj o energetski učinkovitosti tako med zaposlenimi (vodstvo in osebje) kot tudi pri stanovalcih. Pomanjkanje informacij pa je eden izmed glavnih krivcev za energetsko neučinkovitost in nepotrebno zapravljanje. Povišanje zavedanja na vseh nivojih organizacije (vodstvo, vzdrževalci, osebje, stanovalci…) je najbolj učinkovit ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti in ustvarjanja prihrankov.

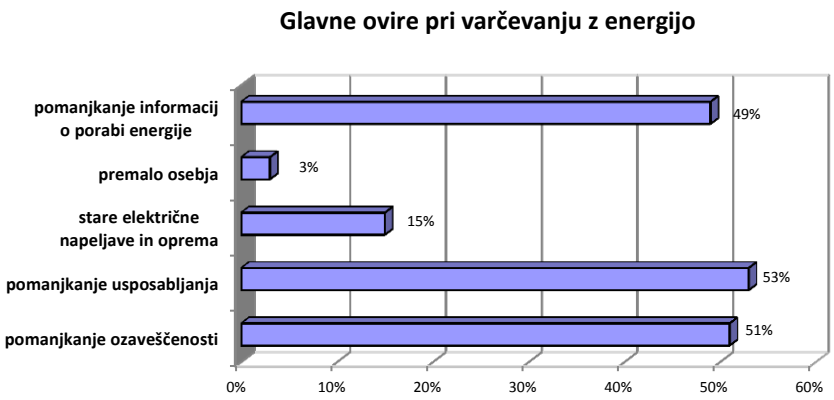

Domovi, ki so bili zajeti v analizo, menijo, da je pomanjkanje informacij, usposabljanja in ozaveščenosti glavna ovira pri varčevanju z energijo. Dejavniki, ki vplivajo na vedenje, so motivacija, ozaveščenost, znanje, vpliv družbe, odnos do okolja in podobno.

Energetsko vedenje se bo izboljšalo le, če bo naraslo zavedanje ljudi o njihovi neekonomični porabi, če se bo temu posvečalo dovolj pozornosti in če se bo glasneje opozarjalo na posledice zapravljanja energije.